

Priezviská G

G

Gabčo / Gapčo – toto priezvisko, v podobe Gabčo, Gabčík, frekventované je aj na Slovensku, avšak vyskytuje sa aj podoba Gapčo. Kedy a kto Gabču „prekrstil“ na Gapču, nevieme. Ináč odvodené je z buď osobného mena *Gabriel* (viď), alebo bude súvisieť so slovami *gaba* = hromada, *gabať* 1°, 2°. Viď. Vo Vojvodine je to hlavne pivnickým priezviskom. Odtiaľ sa prešírilo a to nie len po enkláve, ale aj do Austrálie.

Na Slovensku Gabčo 691x / Sp. N. Ves, Poprad, Kežmarok, Púchov, Prešov... a Gapčo 30x / Sp. N. Ves, Poprad, Senec, Košice, Levice...

Gábor – utvorené je z osobného mena *Gabriel*, lenže teraz to má maďarskú vôňu.

Na Bardáň sa v roku 1785. prisťahoval Ján Gábor s manželkou Žofiou Kupcovou a deťmi Jánom a Dorotou(14) a Jurajom (7). Syn Ján sa tu žení v 1786. roku s Máriou Veselou. Mladý pár sa odsťahoval do Sl. Komlóša (1788), avšak onedlho sa vracia na Bardáň, odkiaľ prechádza do Ečky a tu sa im narodili syn Karol, dcéra Barbora a syn Ján. Karol a Ján umreli ešte ako malé deti, kým Barbora už v Kovačici, vydáva sa za Jána Barcu (1804). Rodina pochádzala z Brezničky.

Pavel Gábor a manželka Dorota Ondrišová, tiež z Brezničky, na Bardáň prichádzajú v auguste 1785. Bývali u príbuzných, u Jána Gábora. Tu sa im narodil syn Ondrej (1786), avšak už v máji 1788. prechádzajú do Gája, avšak vypadá, že sa po čase vracajú, lebo zaznamenané je, že v Ečke im umiera syn Ondrej.

Svojho času jestvovalo aj v Petrovci. U „starého“ Gábora mládež si poriadala priadky.

Na Slovensku je frekventované. Zaznamenali ho až 2971x / Košice, Prešov, Poprad, Kežmarok...

Gabríni / Gabrínyi – aj toto priezvisko v sebe skrýva osobné meno *Gabriel* a nie, ako raz jeden pán s týmto priezviskom tvrdil, že je vraj portugalského pôvodu a odvodené je z ich regionálneho názvu pre *kozú*. Ináč v Petrovci je ešte vždy živé. Aj matrika Hložian v rokoch 1787 – 1871 udáva toto priezvisko.

Na Slovensku Gabríni nezaznamenali, ale Gabríny a Gabríny po 1x / Košice.

Gabriš – vo Vojvodine ho stretnete v Banáte, avšak na Slovensku je pomerne frekventované. Aj tu, ako východisko, poslúžilo osobné meno *Gabriel*.

Na Slovensku 862x / Prešov, Trnava, Pov. Bystrica, Trenčín, Piešťany, Čadca...

Gáfor – áno, aj takéto priezvisko bolo Hložanoch v 19. st. Predpokladám, že tu určite máme tzv. krycie priezvisko, lebo ten poddaný, z majetka zemepána *zmizol, ako gáfor. Nebolo ho.* Viď et. Gáfor.

Na Slovensku ho zaregistrovali 2x / Dunajská Streda a Bratislava, nuž asi sú to repatrianti.

Gages – aradáčska cirkevná matrika o tomto priezvisku má vysvetlivku, že v druhej polovici XX. st. táto rodina prišla z Bielého Blata. Matriku z tejto osady nemáme, nuž ani nič bližšie nemôžeme povedať. Hádám najviac toľko, že sa nevyskytuje ani na Slovensku, ba ani nikde vo svete. Aspoň ho Google vôbec nezaregistrovalo. Teda, ak mám správne informácie, naši Gagesovi sú svetovým unikátom. Ani vysvetlenie etymológie nebude pevné, lebo toto slovo, s koncovkou „-s“ nejestvuje v žiadnom mne prístupnom slovníku a konzultoval som až 16.

Najbližšie k čomu som sa dostal bolo, že asi bude súvisieť s ang. *gauge* = miera, rozmer, oceniť, posúdiť, rozsah, kapacita, kaliber... oceňovať, odhadnúť (charakter), ktoré v americkej angličtine má podobu *gage* = r/v. V stredoveku, niekde v rokoch 1350 – 1400 aj rytieri siahli po tomto termíne. Viete, vtedy boli neustále súboje obrnených pánov, ktorí sa potulovali krajinou. Boli strašne úražliví a za každú maličkosť sa pobili. Pravda, skorej bitky si súper premerali, odhadli jeho silu, zručnosť a ak mali nádej na výhru, hneď pred soka hodili svoju obrnenú rukavicu. To sa nazývalo *gage / gauge*. (Ešte do prednedávna, keď nejaký pán vyzýval na súboj, soka udel svojou hodvabnou rukavicou po tváry.) Same slovo má germánsku podlohu. Z germánskych jazykov kontinentálnej slovo si našlo cestu do starofrancúzskeho a odtiaľ prešlo do angličtiny.

Ak si otvoríte Google, najdete aj slovo *gages*, lenže to sa vzťahuje na výrobcu, alebo obchodníka s meracími inštrumentami.

*Na Slovensku zachytili len priezvisko **Gagač** 5x / Levice, kde už máme zvukomalebný pôvod a **Garec** 30x / Brezno, N.M. nad Váhom, Piešťany, Trenčín... kde zase máme inú etymológiu.*

Gajdoš – pomerne frekventované a to, ako na Slovensku, tak aj na Dolnej zemi. Východiskom mu je slovo *gajdy*. Vid' etym.

V zozname Bardáňa je aj Juraj Gajdoš, ktorý prišiel z Egyházy, spolu s manželkou Alžbetou Hegedúšovou a deťmi Zuzanou (13), a Máriou (8). V roku 1787. prechádzajú do Aradáča.

Gajdoš sa spomína aj v matrike Hložian, v rokoch 1787- 1871.

Na Slovensku 4536x / Prešov, Bratislava, Humenné, Lip. Mikuláš, Bardejov, Pov. Bystrica, N. Zámky, Stropkov...

Galádik – vychádza asi z názvu *Gal, Galát, Galátia* > *Galicia*. Všetky tieto názvy majú spoločné východisko (okrem Galície = Halíč < holé) v rímskom názve pre Keltov.

Na Slovensku 10x / Žiar nad Hronom, Topoľčany, Trnava, Levice.

Galamboš – najdeme ho hlavne v Hložanoch. Predstavuje *holubára*, na podklade maď. *galamb* = holub. Vid' etym. Holub. Toho času, len v Hložanoch máme až 11 osôb s týmto priezviskom.

Na Slovensku 166x / Trebišov, Bratislava, N. Zámky, Pezinok, Nitra, Zl. Moravce, Lučenec, Tvrdošín...

Galanda – najskôr ako východisko máme názov mesta *Galanta* = Galantha (1776.r.), Galanta < Galanda, ktoré zase súvisí asi s *galánt*, *galantný*, takže ako východisko môžeme aj toto uvážiť, alebo možno skorej tu figuruje ukrajinské *galán* = svoj druh potulného speváka a ukr. et. slovník predpokladá, že tu máme kontaminované *gollánskyj* (*holandský*) > *holý*. Keď uvážime, že Galanda má najväčšiu frekvenciu práve na východnom Slovensku, táto alternatíva sa nám proste núka.

Matrika Hložian v rokoch 1787 – 1871 zachytáva aj podobu Galanta.

Na Slovensku 122x / Snina, Humenné, B. Bystrica, D. Kubín, Martin, Nitra, Košice...

Galas – východisko je nejasné a môžeme predpokladať celý rad, ako lat. *gallus* 2° = kohút, ale aj adaptáciu maď. *gáláns* = galantný atď. atď.

Na Slovensku 30x / Ružomberok, L. Mikuláš, Poprad, Žilina, Košice...

Galát – pravdepodobne súvisí s priezviskom *Galádik*, čiže bude mať rovnaké východisko. Vid'.

Na Slovensku 47x / Bratislava, Poltár, V. Krtíš, B. Bystrica, R. Sobota...

Gálický – môže vychádzať z názvu národa, ktorý Rimania nazývali Gall (vid' et. Gal), môže predstavovať adaptáciu slova *gala* (vid' et.), ba môže sa vzťahovať aj na nárečové *gálik* (vid' et.).

Na Slovensku podoba Gálický nejestvuje, ale Galický 5x / Martin (Vrútky), Košice a Trebišov. Tu, ako východisko máme asi nem. Galicia = Halíč.

Gálik – ako východisko, môže tu byť nárečové *gálik*, ktoré SSJ nepozná (vid' et.), ale ešte skorej to bude demin. utvorený z názvu národa Gal. Vyskytuje sa aj na Slovensku. Vid' predošlé.

Na Slovensku 1167x / Bratislava, Myjava, Trenčín, Zl. Moravce, Pov. Bystrica, Brezno, Žilina, Trnava...

Galko – vyskytuje sa aj na Slovensku. Aj pri tomto priezvisku, ako východisko môžeme uvážiť napočítané možnosti. Vid' Galádik, Galát, Gálický, Gálik, Gáll, Galo...

Na Slovensku 548x / Trenčín, Ilava, Pov. Bystrica, Sabinov, Lip. Mikuláš, B. Bystrica...

Gáll – východisko je jasné. Názov národa Gal(l). Vid' et. Gal.

Na Slovensku 325x / Šaľa, Prešov, Bratislava, Tvrdošín, Nitra, Brezno, Košice...

Galo – východiskom môže byť obec Galovany v okrese Liptovský Mikuláš, ale to nemení jeho etymológiu, názov národa Galov (Keltov).

Na Slovensku 392x / Revúca, Bytča, Piešťany, Trnava, Nitra, Žilina...

Gáni – v prípade tohto petrovského, pomerne frekventovaného priezviska, máme to na výber. Len pri študovaní rodokmeňa, patričný sa dostane aj ku východisku a to môže byť: *Gánovce*, obec v okrese Poprad, *Gáň* – obce v Nitrianskej a Bratislavskej župe, *Gány* – v Maďarsku, ale aj sloveso *gániť* = nepriateľský, zlostne sa pozerat', zazerat', mračiť sa... *gániť*, *zagániť* = hrešiť, rúhať... Vid' et. slova *gániť*.

V 19. st. v Hložanoch bolo priezvisko Gánik.

Na Slovensku nejestvuje a preto sa domnievam, že v konkrétnom prípade ide o priezvisko odvodené z názvu niektorej osady na Slovensku, eventuálne Gány v Maďarsku.

Garaji – vyskytuje sa aj na Slovensku, ale nie v tejto podobe. Keď si budete robiť rodokmeň, pridete aj na stopu významu priezviska. Tu môžem len spomenúť, že sa možno stretnete aj s neočakávaným. Pri rode Forgáčových, v ich erbe sme spomenuli aj dva polmesiačiky, ako symbol dvoch, korune najvernejších rodov. Jeden z nich bol samozrejme Forgáčov a ten druhý verný rod bol *Gorjanski*, priamejšie rod Mikuláša Gorjanského, pôvodom Chorvata, ktorý sa podpisoval *Garay*.

Na Slovensku Garaji nieto, ale je tu Garaj 1037x / Žarnovica, Poprad, Levice, Lučenec, Poltár, Rožňava... a Garai 364x / N. Zámky, Levice, Komárno...

* Cirkevná matrika Kysáča udáva, že Garaj Mišo tam prišiel v 1790. roku, z Dengeláka, Novohradská.

Gaško – kysáčska matrika udáva, že Gaško Mišo prišiel z Terian, v roku 1786. Pôvod priezviska je rovnaký, ako aj pri Gažo / Gažko. Vid' Gažko. *J. Jančovic pri napočítovaní rodín, ktoré vyšli z Nedelišť'a (Novohrad), do Kysáča, spomína: Juraj a Matej Čeman, ako aj Tomáš Gaško. Ináč toto priezvisko je pomerne frekventované a to širom vojvodinskej enklávy.

Na Slovensku 141x / Žilina, Bytča, Košice, L. Mikuláš, Zvolen, Čadca, Humenné, Michalovce...

Gašpar – východiskom je osobné meno Gašpar (vid'), alebo názov obce Gašparov / Gašparovo. V slovenčine, prenesený význam môže byť aj *gašpar* = človek, ktorý koná podľa cudzej vôle, figúra, šašo a *gašparko* = komická postava v bábkovom divadle.

Na Slovensku je frekventované a to 1056x / Zvolen, Malacky, Detva, B. Bystrica, Ilava, Košice, Levice...

* Cirkevná matrika Kysáča udáva, že Gašpar Adam prišiel z Huty (Novohrad) v roku 1787. Ako posledná adresa Gašpar Jana sa udáva Dengelák (Novohrad) a prišiel 1791. roku. Gašpar Maco, ako poslednú adresu mal Bír (Novohrad), odkiaľ prišiel v 1793. roku.

Rodina Gašpara Jana do Pazovy prichádza v roku 1770. a udáva sa len toľko, že rodina prišla zo Selenče. Tiež do Pazovy, v roku 1771. prichádza Gašpar Ďuro z Kiskörösa, avšak pri súpise z roka 1773, vedľa mena stojí poznámka, že umrel.

V hložianskej matriky z roku 1986 najdeme zapísaných 6 osôb s týmto priezviskom.

Gašparovský – rovnaké východisko, ako pri priezvisku Gašpar.

Na Slovensku ho zaznamenali len 19x / N. Zámky, Piešťany, z čoho sa domnievam, že tu máme prevažne rodiny presídlencov.

Gavalec – toto zaujímavé priezvisko máme doložené v Hložanoch, v 19. st. ale dnes už zaniklo. V slovenčine *gavalec* = posteľ, tvrdá posteľ, vojenská tvrdá posteľ. Na prvý pohľad sa nám zdá, že bude mať slovanskú etymológiu (ak slovo rozdelíme na *ga* + *valec* = váľať, zavalit' sa...). *Gava-* môžeme považovať, ako že vyšlo z *gavaliere*, toto zase svoje východisko má v lat. *caballus* = kôň... Nie, *gavalec* sme dostali prostredníctvom českého *kavalec* = jednoduchá vojenská posteľ. Do češtiny prišlo z nem. *Kavallett* = r/v, avšak aj nemčina si to prevzala z tal. *cavaletto* = podstavec, stojan.

Na Slovensku Gavalec zaregistrovali 119x / Galanta, Topoľčany, N.M. nad Váhom, Poltár, L. Mikuláš, Pezinok...

Gavura – vyskytuje sa v Banáte. Východiskom bude tur. *gavur* = neveriaci, nemoslim a v prenesenom význame aj *krutý, tyran, neúprostný, zaťatý, húževnatý, nepodajný...*

Na Slovensku 172x / Vranov nad Topľou, Lip. Mikuláš, Poprad, Nitra, Brezno, Snina, Humenné, Michalovce...

Gazafy – stretáme iba v Selenči a nie je celkom priezračné. Vypadá, že tu bol dlhší proces vývoja, lebo napr. *Gaza-* môžeme chápať aj ako *Gažo*, domácka podoba mena *Gašpar*, alebo možno tu figuruje aj maď. *haza* = dom, otčina, domovina, tur. *gazi* = vojnový veterán... (ie. pôvod) a prípona *-fy / -fi*, sa vyvinula z maď. *-fi*, skratka maď. *fiú* = syn, čo je zase akomodované lat. *filius* = syn, dieťa, potomok... takže asi najbližšie vysvetlenie by bolo *syn vlastenca*, alebo *syn Gašpara*, či ak chceme, aby to malo slovenský cveng, tak je tu *Gašparovič, Gašparovský, „Vlastenič“ a pod.*

Toto priezvisko, už či v podobe Gazafi, alebo Gazafy, na Slovensku nejestvuje.

Gazdik – východisko je jasné. Vid' et. *Gazda*. Vyskytuje sa v Petrovci a na okolí.

Na Slovensku 699x / Pov. Bystrica, Trenčín, Žilina, Prievidza, B. Bystrica, Rožňava...

Gažik – vyskytuje sa aj na Slovensku a predstavuje demin. z *Gažo*.

Na Slovensku 225x / Senec, Rožňava, Levoča, Poprad, Hlohovec...

Gažko – vyskytuje sa aj na Slovensku a predstavuje demin. z Gažo.

*Na Slovensku podoba Gažko sa vyskytuje 23x / Pov. Bystrica, Hlohovec, Zvolen, Trnava, D. Kubín... ale ako na Dolnej zemi, tak aj na Slovensku máme aj podobu **Gaško** a to 141x / Žilina, Bytča, Košice, Lip. Mikuláš, Zvolen, Čadca, Humenné, Michalovce...*

Gažo / Gaža – z domáckej posoby osobného mena *Gašpar*. Vid'. V roku 1788. do Kysáča prichádzajú Gažo Mišo a Gažo Jano, obaja z Gutáša, Novohrad. Toto priezvisko je frekventované aj v Petrovci, Hložanoch...

Na Slovensku 925x / Trnava, Bratislava, Žilina, Pov. Bystrica, Trebišov, Komárno... Ako na Dolnej zemi, tak aj na Slovensku jestvuje aj podoba Gaža a to 62x / Skalica, Senica, Žilina, Myjava, Trenčín, B. Bystrica, Bratislava...

**Len ako kuriozítka, ešte počas SFRJ, nejaký Bošniak si cestou novín hľadal pôvod svojho priezviska Gažo, lebo ako moslimovi, zdalo sa mu to príliš drsné, blízke ku osočovaciemu názvu Srba, Gádžo (tak Turci nazývali srbských hajdúkov, zlodejov, kradľošov koní... a význam mu je nočný vtáčik). Jeden kolonista z Futoku mu „pošepol“, že on nebude ani Srb, ani moslim, ale Slováč, lebo on pozná mnohých Slovákov s týmto priezviskom, lenže pravda nevedel, že tu ide o skratku mena Gašpar.*

Geci – s týmto priezviskom, v podobe *Getz, Goetz, Götz...* poznáme hlavne Nemcov, takže východiskom mu bude nem. jazyk a nie maďarský. Nem. *Götze* = idol, modla...

Na Slovensku 213x / Trebišov, Bardejov, Prešov, Stropkov, Sp. N. Ves, Sobrance, Michalovce...

Gedeľovský – na Dolnej zemi je pomerne rozšírené. Odvodené je z názvu mesta *Gödöllö*, v bezprostrednej blízkosti Budapešti.

Na Slovensku ho vôbec nezaznamenali.

Geheny – najskôr tu bude nem. pôvod, ale koncovka by udávala vplyv maďarčiny. Ak áno, tak môžeme predpokladať, že tu máme buď nem. *gehen* = ísť, kráčať... alebo *Gehege* = ohrada, avšak sú tu aj ďalšie možnosti.

Na Slovensku sa vôbec nevyskytuje.

Geletnay – hneď sa nám vynára súvis s *geleta / gel'ata* (viď etym.) a ten ypsilon je tu, ako aj v iných prípadoch, pamiatka na maďarizáciu. v 19. st. v Hložanoch zaznamenali aj podobu *Geľata*.

Na Slovensku ho vôbec nieta.

Gemeri / Gemery – odvodené je z názvu Gemerskej stolice, alebo z obce Gemer v blízkosti Rimavskej Soboty.

V oboch prípadoch máme pomad'arčenú verziu priezviska Gemerský, ktoré sa na Slovensku vyskytuje 22x / Rožňava, Žilina, Tur. Teplice, Senec, alebo Gemerčan, ktorí na Slovensku nezaznamenali. Zaznamenali však Gemery 3x / Prešov, Stará Ľubovňa a Gemeri 16x / Galanta, Levice, Rožňava, Nitra...

Gengeľacký – nepriehľadné. Môžeme uvažovať nad názvom mesta Gyöngyos, alebo nad podobnými slovami, využitými v názvoch lokácií v Maďarsku.

Na Slovensku ho nezaznamenali.

Gergel' – na prvý pohľad nepriehľadné, avšak na Slovensku nie je neznáme. Súvisí s osobným menom Gregor, či vlastne aj s osadou Gregorovce, ktorej pomad'arčený názov bol *Gergelyfalva (1773 – 1902)*.

Na Slovensku podoba Gergel' 247x / Košice, Zvolen, Svidník, Trebišov, Brezno, Humenné, B. Bystrica... Podoba Gergely 487x / Trnava, N. Zámky, Revúca, Trebišov, Levice, Komárno... Podoba Gergelyi 4x / Nitra, Stará Ľubovňa, Košice.

Gier(ik) – predpokladá sa nem. východisko, *Gier* = žiadostivosť, bažľavosť, lakomosť...

Na Slovensku podobu Gier zaregistrovali 20x / Žilina, Kysucké Nové Mesto, Čadca, Šaľa. Gierik nieto. Gerik 9x / Lip. Mikuláš.

Gíred – zaznamenali ho v 19. st. v Hložanoch, kým v Kysáci sa zjavilo už v 1798. roku, kde stojí, že Girod Jano, pôvodcom z Hontu, ale už ako hraničiar, prišiel tam z Pazovy. Druhý Girod (Mišo), do Kysáča prichádza z Hložian, v roku 1793. Či bude súvisieť s nasledovným, Gírek (vid'), ťažko povedať. Ako také, v podobe Gíred, na Slovensku sa nezjavuje. Je tam však podobné, *Gíret 43x / Tur. Teplice, Pov. Bystrica, Vranov, Žilina, Košice, Topoľčany, Martin...*

Gírek / Görök – pravdepodobne tu máme maď. východisko, v slove *Görög* = Grék. Na Slovensku sa však môžeme stretnúť s priezviskom *Gerek*.

Gírek na Slovensku nezaznamenali. Bol tam Gerek 101x / D. Kubín, Námestovo, Trnava, Svidník, Ružomberok, Čadca, L. Mikuláš, Pov. Bystrica... a podoba Görök sa zjavila len 1x / Topoľčany.

Glózik – v tejto podobe je nepriehľadné. Ak by sme mali *Glózik*, bolo by jasné. V konkrétnom prípade môžeme uvažovať nad radom východísk, alebo žeby ten domáci kňaz to chybné zapísal?

Na Slovensku 8x / Detva, Púchov, Zvolen, Krupina...

Goda – vyskytuje sa hlavne v Banáte a podoby, ako *Godek, Godán a Godáň...* môžeme stretnúť aj na Slovensku, lenže tieto asi nebudú mať nejaký súvis. Goda nám je nepriehľadné

a preto musíme uvážiť, že pôvodne sa muselo písať trochu inak. Prešlo svojou evolučnou cestou a ako východisko môže tu figurovať názov maďarského mesta *Göd*, trochu severnejšie od Budapešti. Môže byť príbuzné aj ku *Gouda* (viď nižšie), v ktorom prípade tu máme cele inú etymológiu a môže byť aj podobou priezviska *Gonda*. (viď nižšie) Nesmieme zanedbať ani slovanské *god* = rok, čas... z čoho v slovenčine máme *hody* a pod. deriváty. V tom prípade by súviselo s ger. *gut, good*...

V máji 1786, zo Šule (Novohrad) do Aradáča prichádzajú dve štvŕčlenné rodiny Godových. Ján a Michal Goda.

Na Slovensku Goda zaregistrovali 137x / Komárno, Vranov nad Topľou, N. Zámky, Hlohovec, Trebišov, Žiar nad Hronom...

* *Vid' priezvisko Gouda / Govda.*

Godra – rodina s týmto priezviskom u nás hrala významnú úlohu. MUDr. Bartolomej Godra (narodený v Laliti), v učiteľskej rodine, bol významným lekárom R-U monarchie, publicistom a priekopníkom vedy v Srieme. Michal Godra (žil v Petrovci) bol významným vychovávateľom... no nenarodil sa tu. Na Dolnú zem prišiel z Bohuníc (dnes Pukanec), avšak jeho brat, Samuel Godra farárčil v kraji, ktorý dodal veľkú časť dolnozemských priezvisk. Tiež v Petrovci jestvoval aj „Godrov obchod“. Predávali železný tovar. Godra sa na Slovensku už nevyskytuje (aspoň nie je v zozname) a sotva bude aj vo Vojvodine. Koľko viem, petrovskí Godrovci synov nemali. Len dcéry. Jeho etymológia je trochu temnejšia. Môže byť v príbuzenstve s *Goda, Gouda*, ale na druhej strane môže vychádzať zo starogermanského, teutonickeho osobného mena *Goddard* = tvrdý vo viere v Boha, kde máme fr. podobu *Godard*, hol. *Gotthard*... Koľko viem, rodina nepochádzala z „kotla poddaných“, bola slobodná, evanjelická, meštiacka... čo ukazuje, že ich pôvod bude ak nie v Nemecku, tak v Holandsku, ba prípadne aj vo fr. slove *godron* = záhyb, krčenie, húžvanie...

S týmto priezviskom sa však stretnete v Maďarsku, v Rumunsku, Grécku, Írsku, ako aj v Spojených štátoch...ba aj v Indii a Pakistane, kde máme už cele iné východiská. Názov maličkého domorodého národa Godra, ktorý žije v severovýchodnej časti Indie a počíta 5400 osôb. Slúži sa jazykom Oriya a prislúcha ku hinduistickému náboženstvu.

Ako podobné, mohli by sme spomenúť preizviská Godora (21x), Gödri atď.

Gombár – bežné priezvisko v Kysáči. Nie všetky rodiny sú aj v pokrvnom príbuzenstve, takže môžeme predpokladať, že aj same východiská budú rozličné. V jednom krídle jestvuje akože rodinná legenda, že ich pôvodným priezviskom bolo Križan, ale keďže boli majstri, vyrábali gombíky, časom sa „pozmenili“ v Gombár. Ináč jedným z možných východísk je osada v Maďarsku, *Gomba*, juhovýchodne od Budapešti, v kraji svojho času s kompaktným slovenským osídlením. Po maď. *gomb* = gombík, *gomba* = huba, hrib. Viď etym. Gombík.

I keď je priezvisko pomerne frekventované, hlavne v Kysáči, bližších dát nemám, avšak v 19. st. bolo zaregistrované aj v Hložanoch. Dnes ho tam už nieto.

Na Slovensku 377x / Michalovce, Púchov, Stropkov, Nitra, Ilava, Prešov, Bytča, Zl. Moravce...

Gonda – je frekventované a to hlavne na Slovensku. Východiskom mu bude najskôr maď. *gond* = starosť, starostlivosť, *gondos* = starostlivý, *gondoz* = opatrovať, ošetrovať, starať sa... z čoho v slovenčine, ako nárečové vzniklo *gondáš* = pastier ošípaných, sviniar (Timrava).

Na Slovensku podobu Gonda zaregistrovali 1261x / Sp. N. Ves, Zvolen, Levoča, Lučenec, Detva, B. Bystrica, Rim. Sobota...

Govda / Gouda – pôvodne sa písalo *Gouda*. Kedy, ako, prečo, kde... sa u pozmenilo vo y ani nevedí, lebo pôvodne sa písalo s u a to už poukazuje, že jeho pôvod je v Holandsku. Východiskom mu je mesto *Gouda* (tak sa volá aj jeden druh syra), trochu severnejšie od Rotterdamu a odtiaľ sa do Uhorska verbovali žoldnieri. Táto oblasť dodala nám hodne priezvisk, ale poslúžila aj na tvorbu radu slov, ako máme *flundra*... a aj *gouda* = žena korhelica. (Vid' Flundra.)

Kým vo Vojvodine toto priezvisko ešte žije, hlavne v podobe Govda, zatiaľ na Slovensku ho nenašli. Ani v podobe Gouda a ani Govda.

Graca – začiatkom XIX. st. z Prandorfu, dnes Devičany (M. Hont), do Aradáča prichádza aj rodina s priezviskom Graca. V slovenčine, ako regionálne slovo, poznáme aj toto a jeho význam je *druh veľkej širokej motyky*.

Na Slovensku Graca 95x / Bardejov, Lučenec, Prešov, L. Mikuláš, Sp. N. Ves, B. Bystrica, Brezno...

Gracík 48x / Námestovo, Košice, Topoľčany, D. Kubín, Žiar nad Hronom, B. Bystrica...

Grácik 9x / D. Kubín, Prievidza, Čadca, D. Streda...

Gracík 39x / Námestovo, Čadca, Žiar nad Hronom, N.M. nad Váhom, Prievidza...

Gračík 6x / Bratislava, Senec.

Gráčik 22x / Nitra, Topoľčany, Bratislava, Partizánske...

Grafík / Gráfik – v roku 1787. na Bardáň prichádza aj Ján Grafík, s manželkou Annou Čížovou a deťmi: Zuzana (12) a Mária (8). Poslednou stanicou im bol Nový Komláš. O dva roky neskoršie prechádzajú do Aradáča. Zaujímavé priezvisko, lebo na Slovensku sa zjavuje v podobách, ako *Grafík*, *Gráfik* a *Grafik*. Ten „pohyblivý“ dĺžeň mu môže dať cele inú etymológiu. Môj osobný názor je, že dĺžeň by mal byť na samohlásky „a“ (á). Prečo? Ak by sme nemali žiadny dĺžeň, v tom prípade tu máme grécko-latinské východisko, slovo *γραφή* / *grafé* = obraz, kresba, písmo, dokument... (vid' etym. Graf). Ak by dĺžeň bol na „i“ (í), Grafík, to by už skorej predstavovalo mn. č. z grafa. Sotva niekto z našich predkov bol aj umelec grafík. Najviac, ak vedel dobre kresliť, niekto mu „prišiel“ prímeno *grafík*, ako to máme v prípade priezviska *Piktor*. Ak dĺžeň bude na samohlásky „á“, čiže *Gráfik*, musíme uvážiť nem. pôvod (so slovenskou koncovkou) a tu prideme ku nem. *Graf* = gróf. (Vid' et. Gróf.)

Cirkevná matrika Aradáča udáva, že áno, Grafík prišiel z Nového Komlóša (Totontáska), ale tam sa dostal zo Zvolena. O rokoch na Bardáni chýba poznámka.

Na Slovensku Grafík 7x / Brezno, Bratislava. Grafík 1x / Brezno. Gráfik 14x / Levice, Brezno.

Grečni – veľmi zriedkavé a aj nepriehľadné. Môže súvisieť s frekventovanými (na Slovensku), ako je *Greč, Grečner, Greschik, Grešák, Grešík, Greššo...* (východiská sú rozdielne).

Na Slovensku podobu Grečni nezaregistrovali, ale je tu Greč 27x / Košice, Galanta, Trnava, Brezno, Nitra, D. Kubín..., Grečner (20x)... a aj Grečný 17x / Senica, Myjava, Žilina, Ilava...

O jeho etymológii môžeme len hádať a tu, ako prvé, núka sa nám maď. *görcs* = kľč, hrča, čo je slov. pôvodu.

Gregor / Greguš – vyskytuje sa hlavne na Slovensku. Východiskom je osobné meno Gregor, alebo obec Gregorovce (Šariš). Vid' osobné meno Gregor a priezvisko Gergeľ.

V zozname Bardáňa je aj Pavel Gregor (Turopole). Prišiel v máji 1786. roku, spolu s manželkou Annou Vargovou, synom Michalom a Jánom a s príbuzným Pavlom Gregorom (11 ročný). Na Bardáni mu pomreli deti Michal a Ján, ako aj 41 ročná manželka Anna, nuž Pavel, s príbuzným Pavlom (11) bývali u rodine Čriepkovej. Na to sa Pavel oženil s vdovou Magdalénou Širokou a nasledovný rok sa presťahovali do Aradáča. Aradáčska matrika o tejto rodine „zabudla“ spomenúť, že pôvodne prišla na Bardáň.

Z Nedelišťa, v 1785. na Bardáň prichádza aj Ján Greguš (priezviská sú si príbuzné), manželka Mária Slávová, deti Anna (7), Judita (4), a Adam. Na Bardáni umiera syn Adam, ako aj 11 mesačný Ján. Pred synom Jánom umiera aj 32 ročná manželka Mária. Pozostalá rodina sa vrátila do Nedelišťa.

V roku 1786. do Kysáča prichádza Gregori Maco, zo Sucháňa (Hont).

Priezvisko jestvovalo aj v Petrovci, ako Gregora.

Na Slovensku podobu Gregor zaregistrovali 1577x / Martin, B. Bystrica, Prievidza, Prešov, Ilava... Jestvuje aj podoba Gregora, ktorú zaregistrovali 39x / Topoľčany, Nitra, Zvolen...

Greguš zaregistrovali 1235x / Nitra, Čadca, Trnava, Žilina, Prievidza, Bytča...

Greisinger – v knihe „Slovenská ev. cirkev a.v. v kráľovstve Juhoslovanskom“, petrovský kňaz (neskorší biskup), Sámuel Štarke (Pôvodom z Mošoviec) píše, že od založenia cirkevných škôl 1740 (?) a do ich poštátnenia, 1920. v Petrovci účinkovalo 40 učiteľov a spomína posledných: Eduard Greisinger, Andrej Garay, Julius Kubány, Martin Rusnák, Mária Kubányiová, Ľudmila Kvačalová, Ján Čajak, Alexander Hýl, Michal Kellenberger a Sámuel Slavka. Všetci sem prišli z Hornej zeme. Odkiaľ prišli? Z ktorého kraja? Zistíte len vtedy, keď si budete robiť rodokmeň. V knihe „Slovenskí národovci“ Dr. Michal Slávik hovorí, že Eduard Greisinger sa narodil v Modre.

Greisinger má nemecký pôvod a na Slovensku ho zaregistrovali 10x / Komárno, Košice, B. Bystrica, Nitra, Poprad...

Grexa / Greksa – vyskytuje sa v Petrovci, Hložanoch... Pravdepodobným východiskom bude lat. *grex, gregis* = črieda, stádo, skupina, dav... Do Kysáča v roku 1791. zo Siráku (Novohrad), prichádza aj Grexa Paľo.

Na Slovensku podoba Greksa 38x / Levice, Lučenec... a Grexa 77x / Poltár, Myjava, Trnava, Poprad, Levice...

Grňa – pomerne frekventované. Má celú škálu významov a preto pozrite si etymológiu slova Grňa. V rokoch 1776 / 77 do Kysáča, z Terian (Terény v Maďarsku - Novohrad), prichádzajú Grňoví, či zapísané je Grňo Štefan, Jano, Maco, Ondriš starší a Ondriš mladší. Priezvisko sa vyskytuje aj v Petrovci, Kysáči, v Hložanoch....

Na Slovensku 67x / Detva, Skalica, Žilina, Bytča, Martin, Trnava...

Grúnik – má jasné východisko a vysvetlenie si najdete v et. pod Grúň. Medzi vojnami a aj po II. sv. vojne, v Petrovci mal svoju právnickú kanceláriu aj JUDr. V. Grúnik. (V knihe „Slovenskí národovci spomína sa aj Vladimír a Ivan Grúnik.) Kancelária sa nachádzala v dome na začiatku Kulpínskej ulice, do ktorého sa neskoršie presťahovalo slovenské múzeum. Budova teraz patrí Matici Slovenskej a dom dostal meno Ľudovíta Mišíka, ktorý vlastne tú budovu kúpil a daroval ju Matici. Ináč túto budovu údajne staval pán Križan, profesorov Ivanov starý otec, ktorého petrovčania nazývali aj Čuda Doktor – študoval fyzioterapiu na Sorbone a jeho prístup k liečbe, pospolitému ľudu bol divný.

Advokátov Grúnikov syn, koľko viem, žil v Palanke.

Na Slovensku len 5x / Bratislava (Karlova Ves, Ružinov).

Guba – má tiež jasné, ale aj konfliktné východisko, či možné východiská. Môže byť utvorené z osobného mena Jakub (viď), alebo ešte skorej, ako východisko poslúžilo slovo Guba = huňa, kabát z hrubého súkna. Viď Guba. Frekventované je hlavne v Báčke (Pivnica...).

*V knihe „Hložany 1756 – 1986, v tabuľke č. 1, kde sa spomínajú priezviská v Hložanoch narodených a pokrstených v období 1787 – 1871, ale dnes už nejestvujúce, je aj Gubo. Pamätajte, že naši kňazi v tom čase ešte nepoznali budúcu spisovnú slovenčinu, napáchnutí boli maďarčinou a preto neraz tie priezviská, ako Benka, Slavka, Grňa atď. zapisovali, ako Benko, Slavko, Grňo... Všetci, bez výnimiek, pochádzali zo „starého“ kraja, ako aj všetci naši pionieri, priekopníci, takže táto tendencia nie je nejakým „dolnozemskej vynálezom“. Stretávame sa s tým aj na Horniakoch.

Na Slovensku *Gubo* 148x / N. Zámky, Revúca, Zl. Motavce, R. Sobota... (všetko juh Slovenska) a maďarskejšie znejúce *Gubó* 62x / N. Zámky, Nitra, D. Streda, Levice... (zase juh Slovenska).

Slovanské jazyky podobu *gubo / gubó* nepoznajú. Môžete sa listovať vo všetkých slovníkoch a najdete len *guba* 1°, 2°, 3°, 4°. Pozrieme sa do asi najúplnejšieho slovníka, ruského, autora Max von Vasmer najdeme:

Gubá = huba, čes. houba, hl. dl. bul. guba = huba, ústa, srbch. guba = malomocenstvo, lepra, mor, slovín. gobec = mor... praslov. gouba nemá uspokojujúcu etymológiu a predpokladá sa, že bude mať rovnaký význam, ako aj staroslov. gouba = huba (pečiarica, chor. gljiva = huba jedlá). * Poznámky slovanských et. slovníkov, čo nezodpovedá skutočnosti.

V ukrajinskom et. slovníku najdeme, že *gubá* = huba, hríb... a striedajú sa slovanské podoby, až je tu aj príbuzenstvo s lit. *gumbas* = nádor a lot. *gumba* = opuchlina, nádor a pod. a je tu aj staroislandské *kumpr* = guľa, afgánske *gumba* = guľa, staroperžské *gumbad* =

opuchlosť, staré hornonemecké *gwamb* = hubka, grécke *σφόγγος, σπόγγος* = r/v, lat. *fungus* = r/v. ako aj ang. *fungus* = r/v, kde oxfordov et. slovník predpokladá aj hlbšie príbuzenstvo s gr. *σφόγγος* = špongia.

Keďže *guba* má toľko ie. príbuzností, musíme sa poďívať aj do sanskritu, či najdeme nejaký súvis s naším *guba* = krátky kabát z hrubého súkna, širšie aj pokrovec, hrubé súkno, niť upletená z hrubej vlny (húпка) a pod. Najdeme to. Sans. *guph* = motúz, niť, vrkoč... *guphāti* = zviazať dohromady, čo v prakrite je *gubhai* = nite, motúzy, v európskom cigánskom *khuv-* = pliecť, tkať, vrtenie, krútenie, točenie, spriadanie... sans. *gup* = chrániť, ochraňovať... schovať... V súčasných jazykoch Indie z tohto vychádzajú termíny pre *motúz, niť, povrázok, priadzu, prikrývku, šaty, súkno, tkanie, namotávanie*, ba s týmto súvisí aj naše *húпка* = (SSJ toto nepozná) hrubší motúz, tenší povrázok, z manily spletený hrubší motúz... *atď.* Vid' etymológiu Guba, Huba 1°, 2°, Hríb, Hýbať, Gamba, Gobec.

Z tohto vidíme, že *guba* = kabát, pokrovec... svoju etymológiu nema v ugrofínskom (maďarskom) jazyku, ale v indoeurópskom a slovanské *guba* sa do maďarčiny importovalo.

Keďže nevieme odkiaľ pochádzala hložianska rodina Gubových (predpokladám, že to mal byť Guba a neskoršie sa priezvisko presunulo do Pivnice), môžeme len predpokladať, že prišli z východného Slovenska, možno boli Rusíni, Rusnáci... ale faktom je, že aj dnes je najfrekvencovanejšie práve tam a jeho význam, ak pozrieme vyššie, bude: *guba* = huňa, plášť, ale možnosť je, že to bude aj *huba (pečiarka), huba (ústa) atď.*

Len pre zaujímavosť. V ang. slovníku Austrálie (MacQuarrie) je vstup *gubba* = beloch, ktoré slovo používajú tunajší domorodci a to neraz aj ako derogatívny termín.

Pravdepodobným východiskom mu je ang. *governor* = guvernér. Domorodci v štáte N.S.W. (je, či bolo tu vyše 300 domorodých jazykov) používali slovo *gubba* = dobré (good), *gubbera* = kryštál, priezračný kameň, čo sa používal pri veštení... a je tu aj *gunyah (gooddie, gunda... = koliba, skrýš* (podobné významy sú aj v sanskrite)... V Spojených štátoch sa používa slovo *goober (guber)* = zemný oriešok (peanut). Slovo tam prišlo s africkými otrokmi, z oblasti Angoly, avšak jeho domovom je Kongo a tu má podobu *nguba* = r/v. Vypadá, že toto slovo patrí do skupiny ideofónie. (Všimni si *guba* vo význame *nádora, opuchliny a pod.*)

* Jedna vetva petrovských Spevákových má prezývku *Guba*. Asi boli v príbuzenstve s pivnickými Gubovcami.

Na Slovensku 209x / Topolčany, Medzilaborce, Bratislava, Humenné, Nitra, Bardejov... V Krupine zaznamenali aj podobu Gubáň, čo asi nebude súvisieť s Guba.

Gubečka – predstavuje len demin. priezviska Guba. Východisko bude rovnaké. I keď sa vyskytuje hlavne v Banáte, na Slovensku ho nezaznamenali, avšak podoba Kubečka (vyskytuje sa aj vo Vojvodine) bola zaregistrovaná 63x / Myjava, Senica, Trenčín...

Guča – koľko viem, vyskytuje sa jedine v Petrovci. Východisko je jasné. Jeho význam je niečo zhrubnuté, hrča. Vid' et. Guča a priezvisko Guba.

Na Slovensku ho nezaregistrovali. Zachytili len Goča 11x / Topolčany, Prievidza, Bratislava... ktoré by mohlo súvisieť s naším Guča, ak pripustíme, že Goča môže predstavovať regionálnu podobu guči.

Gul'áš – v Banáte je pomerne frekventované. Pri počutí tohto priezviska, každý si to hneď konektuje s jedlom **guláš**, čo je už len derivát z pôvodného významu. Na vysvetlenie musíme sa pozrieť do maď. jazyka, kde najdeme, že *gulyas* = guláš, lenže sama etymológia je trochu širšia, popletenejšia. Vid' et. slov Gul'a a Guláš. Točí sa to okolo stáda, pastiera tak, ako aj to stádo čo sa zbíja do gule, do čriedy. Maď. *gulya* má ie. východisko.

Na Slovensku 122x / Sabinov, Košice, Stará Ľubovňa, Rožňava...